

GIẢI PHÁP ĐỂ TÍN DỤNG NGÂN HÀNG THỰC SỰ TRỞ THÀNH ĐỘNG LỰC THÚC ĐẨY TĂNG TRƯỞNG BỀN VỮNG CHO KHU VỰC KINH TẾ TƯ NHÂN

TS. Đỗ Thị Thu Hà* - PGS.TS. Nguyễn Thuỳ Dương*

Bài báo tập trung phân tích thực trạng phát triển tín dụng đối với khu vực doanh nghiệp tư nhân tại các ngân hàng thương mại Việt Nam, trong bối cảnh khu vực này ngày càng khẳng định vai trò trọng yếu trong nền kinh tế. Thông qua số liệu cập nhật đến cuối năm 2024, bài viết cho thấy tín dụng cấp cho doanh nghiệp tư nhân đạt xấp xỉ 6,91 triệu tỷ đồng, chiếm 44% tổng dư nợ toàn hệ thống tín dụng, với sự tham gia của hơn 100 tổ chức tín dụng. Mặc dù các ngân hàng đã triển khai nhiều gói tín dụng ưu đãi, khu vực doanh nghiệp tư nhân, đặc biệt là doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ, vẫn gặp nhiều khó khăn trong tiếp cận vốn do hạn chế về tài sản đảm bảo, năng lực quản trị và minh bạch tài chính. Tác giả đồng thời so sánh kinh nghiệm quốc tế (Hoa Kỳ, Đức, Nhật Bản) và đề xuất ba nhóm giải pháp: phát triển sản phẩm tín dụng đặc thù, cải tiến quy trình cho vay, và nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp. Bài viết góp phần định hướng xây dựng một hệ sinh thái tín dụng bền vững, phù hợp với đặc điểm của khu vực kinh tế tư nhân Việt Nam trong tiến trình hội nhập toàn cầu.

• Từ khóa: tín dụng tư nhân, doanh nghiệp tư nhân.

This paper analyzes the current status of credit development for the private enterprise sector at commercial banks in Vietnam, in the context of this sector's growing importance to the national economy. Based on updated data as of the end of 2024, the study shows that credit to private enterprises reached approximately VND 6.91 quadrillion, accounting for 44% of the total outstanding loans in the financial system, with participation from more than 100 credit institutions. Despite the implementation of numerous preferential credit programs, private enterprises especially small and micro-sized firms continue to face significant challenges in accessing finance due to limitations in collateral, corporate governance, and financial transparency. The authors also present international experiences (from the United States, Germany, and Japan) and propose three main policy recommendations: developing tailored credit products, improving lending procedures, and enhancing the competitiveness of private enterprises. The article provides a foundation for building a sustainable credit ecosystem that aligns with the characteristics of Vietnam's private sector in the context of global economic integration.

• Key words: private sector credit, private enterprise.

JEL code: G21

Ngày gửi bài: 10/4/2025

Ngày gửi phản biện: 20/6/2025

Ngày nhận kết quả và sửa phản biện: 20/7/2025

Ngày chấp nhận đăng: 10/8/2025

DOI: <https://doi.org/10.71374/jfarv.v25.i295.14>

tín của tổ chức tín dụng vào khả năng phục hồi và phát triển của khối doanh nghiệp này, đặc biệt trong bối cảnh hậu đại dịch COVID-19 và những biến động kinh tế toàn cầu giai đoạn 2020-2024. Tuy nhiên khu vực này vẫn còn nhiều khó khăn thách thức liên quan đến quản trị, nhân sự và tiếp cận tài chính. Vì vậy cung ứng tín dụng cho kinh tế tư nhân đang được quan tâm và đẩy mạnh, tạo đòn bẩy cho doanh nghiệp phát triển.

Tại Điều 188 Luật Doanh nghiệp số 59/2020/QH14, doanh nghiệp tư nhân được quy định là loại hình doanh nghiệp do một cá nhân sở hữu và quản lý. Chủ sở hữu chịu trách nhiệm giám sát mọi mặt, bao gồm các vấn đề tài chính, pháp lý và hoạt động. Mặc dù doanh nghiệp tư nhân có lợi thế về tính linh hoạt trong hoạt động, nhưng chủ sở hữu cũng phải đối mặt với những rủi ro, đặc biệt liên quan đến trách nhiệm cá nhân đối với tài sản trong trường hợp doanh nghiệp gặp khó khăn. Khả năng tiếp cận tín dụng vẫn là thách thức lớn đối với các doanh nghiệp này. Bài viết này tổng quan về tình hình tín dụng cho doanh nghiệp tư nhân, những khó khăn, cũng như giải pháp nhằm phát triển tín dụng bền vững.

2. Thực tế hoạt động doanh nghiệp tư nhân tại Việt Nam

Theo Tổng cục Thống kê (2024), đến hết tháng 12/2024, toàn quốc trên 930.000 doanh nghiệp tư nhân. Một số doanh nghiệp tư nhân lớn của Việt Nam

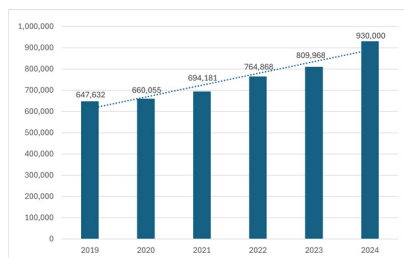
1. Đặt vấn đề

Doanh nghiệp tư nhân đóng vai trò ngày càng quan trọng trong nền kinh tế Việt Nam, chiếm hơn 40% GDP và là khu vực tạo ra nhiều việc làm nhất. Tăng trưởng tín dụng đối với khu vực này không chỉ phản ánh mức độ hỗ trợ từ hệ thống tài chính mà còn thể hiện niềm

* Học viện Ngân hàng

đã khẳng định vị thế tại thị trường trong nước cũng như trên trường quốc tế, như: VinGroup, VietJet... Việt Nam có khoảng 30 doanh nghiệp tư nhân có giá trị thị trường trên 1 tỷ USD trên thị trường chứng khoán. Khu vực kinh tế tư nhân đóng góp đáng kể hơn 40% vào tổng sản phẩm quốc nội (GDP), khoảng 30% vào ngân sách nhà nước và là nơi sử dụng lao động chính cho khoảng 85% lao động cả nước trong những năm qua.

Biểu đồ 2.1: Số lượng doanh nghiệp tư nhân giai đoạn 2019-2024

Nguồn: Ngô Tuấn Anh (2023) và tổng hợp của tác giả

3. Thực tế hoạt động tín dụng đối với doanh nghiệp tư nhân

Theo số liệu từ Ngân hàng Nhà nước Việt Nam và các báo cáo tài chính quốc gia, dư nợ tín dụng đối với doanh nghiệp tư nhân tại các tổ chức tín dụng trong nước đã tăng đều qua các năm. Cụ thể:

Năm 2020-2021: Tín dụng tăng chậm do ảnh hưởng của đại dịch, với tốc độ tăng trưởng dưới 10%. Các doanh nghiệp gặp khó khăn trong hoạt động sản xuất - kinh doanh, dẫn đến cầu tín dụng suy giảm.

Năm 2022-2023: Quá trình phục hồi kinh tế thúc đẩy nhu cầu vốn tăng lên. Dư nợ tín dụng đối với doanh nghiệp tư nhân tăng mạnh, trung bình 13-15%/năm.

Đến cuối năm 2024: Dư nợ tín dụng của doanh nghiệp tư nhân đạt 6,91 triệu tỷ đồng, tăng 14,72% so với năm trước, chiếm khoảng 44% tổng dư nợ tín dụng của toàn hệ thống.

Doanh nghiệp nhỏ và vừa (DNNVV) chiếm tỷ trọng đáng kể, với tổng dư nợ đạt 2,74 triệu tỷ đồng, tăng 10,7%, tương ứng 17,6% tổng dư nợ toàn nền kinh tế.

Tín dụng đang có xu hướng được định hướng vào các lĩnh vực sản xuất và dịch vụ trọng yếu. Ngân hàng Nhà nước và các ngân hàng thương mại ưu tiên cấp tín dụng cho những ngành như: nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao, công nghiệp phụ trợ, xuất khẩu và chuyển đổi số trong sản xuất.

Trong những năm gần đây, các ngân hàng thương mại tại Việt Nam đã triển khai nhiều chương trình tín dụng ưu đãi dành riêng cho khu vực doanh nghiệp tư nhân, góp phần mở rộng quy mô hoạt động và nâng cao năng lực cạnh tranh của khu vực kinh tế quan trọng này. Năm 2025, một số gói tín dụng tiêu biểu có thể kể đến như: Agribank với tổng quy mô trên 210.000

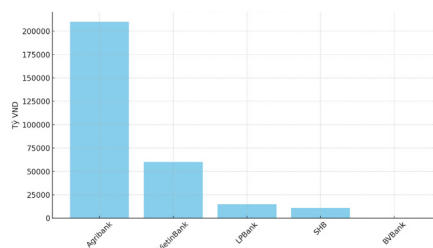
tỷ đồng, lãi suất ưu đãi chỉ từ 2,4%/năm; VietinBank dành riêng 60.000 tỷ đồng hỗ trợ doanh nghiệp xuất nhập khẩu, với lãi suất từ 3,8%/năm; LPBank, SHB và BVBank cũng đồng loạt triển khai các chương trình tín dụng quy mô từ vài trăm tỷ đến hàng chục nghìn tỷ đồng, tập trung vào đối tượng doanh nghiệp nhỏ, vừa và siêu nhỏ.

Bảng 3.1: So sánh một số chương trình tín dụng tiêu biểu năm 2025

Ngân hàng	Tổng gói tín dụng (tỷ VND)	Lãi suất ưu đãi (%/năm)	Đối tượng chính
Agribank	210000	Từ 2,4	DNNVV, FDI, sản xuất kinh doanh
VietinBank	60000	Từ 3,8 (VND), 3,2 (USD)	Doanh nghiệp xuất nhập khẩu
LPBank	15000	Từ 6,15 - 6,5	Doanh nghiệp vừa và nhỏ
SHB	11000	Từ 6,2 - 6,5	Doanh nghiệp nhỏ và siêu nhỏ
BVBank	300	6,95 - 7,99	Doanh nghiệp siêu nhỏ

Nguồn: Tổng hợp của tác giả

Biểu đồ 3.1: Tổng quy mô gói tín dụng ưu đãi 2025

Nguồn: Tổng hợp của tác giả

Các chương trình này không chỉ góp phần cải thiện khả năng tiếp cận vốn mà còn thúc đẩy chuyển dịch cơ cấu kinh tế theo hướng linh hoạt, hiện đại. Tuy nhiên, trên thực tế có những khó khăn trong tiếp cận tín dụng với doanh nghiệp tư nhân vì những nguyên nhân:

- Khó đáp ứng điều kiện về bảo đảm tiền vay: Nhiều DNTN có quy mô nhỏ và không đủ tài sản thế chấp đáp ứng yêu cầu vay.

- Hạn chế về minh chứng tính khả thi của phương án, đề xuất vay vốn: Một số doanh nghiệp gặp nhiều khó khăn về xây dựng phương án vay vốn rõ ràng khả thi. Điều này do năng lực thực tế của doanh nghiệp chưa xác định rõ ràng. Sự liên kết hợp tác của các doanh nghiệp còn hạn chế mang tính cơ cụm chưa tận dụng sự đổi mới sáng tạo ứng dụng khoa học và công nghệ của nền kinh tế.

- Lãi suất cao: Các gói tín dụng cho DNTN thường có lãi suất cao hơn so với doanh nghiệp nhà nước hoặc doanh nghiệp lớn.

- Thủ tục vay chưa tinh gọn phù hợp với đối tượng doanh nghiệp tư nhân do chưa rõ ràng hệ thống cung cấp tài chính nói chung, thông tin giao dịch giữa ngân hàng và doanh nghiệp tư nhân. Trong quan hệ giao dịch giữa Ngân hàng và doanh nghiệp tư nhân, do thông tin hai chiều còn hạn chế xuất phát từ hạn chế riêng của các doanh nghiệp tư nhân có quy mô nhỏ như mặt bằng kinh doanh và sản xuất thiếu ổn định, thiếu kinh nghiệm và kỹ năng cần thiết trong giao dịch với ngân

hàng; hoạt động phân tán địa điểm, đa dạng ngành nghề gây tốn kém chi phí giao dịch trong thu thập và xử lý thông tin. Vì vậy, ngân hàng đòi hỏi khách hàng cung cấp thêm thông tin và yêu cầu về bảo đảm tiền vay vì vậy thời gian phê duyệt cho vay sẽ kéo dài.

4. Đề xuất khuyến nghị

Khi so sánh với các quốc gia phát triển, có thể nhận thấy sự khác biệt đáng kể về cách thức hỗ trợ tín dụng (Jianu, I., 2020). Tại Hoa Kỳ, hệ thống Tín dụng Nông nghiệp (Farm Credit System) đã phát triển thành một cơ chế chuyên biệt, chiếm hơn 45% thị phần tín dụng nông nghiệp toàn quốc, trong khi các ngân hàng lớn như JPMorgan cũng đang chủ động mở rộng tín dụng tư nhân với kỳ vọng thị trường đạt 3.000 tỷ USD vào năm 2028. Đức và Nhật Bản lại nổi bật với mô hình hỗ trợ trung gian thông qua các ngân hàng phát triển (như KfW) hoặc tập đoàn tài chính tích hợp (như SMBC), giúp tăng hiệu quả phân bổ vốn mà không gây áp lực trực tiếp đến hệ thống ngân hàng thương mại.

Trong bối cảnh toàn cầu hóa và cạnh tranh ngày càng gay gắt, tín dụng ngân hàng đóng vai trò then chốt trong việc hỗ trợ sự phát triển bền vững của khu vực doanh nghiệp tư nhân (International Monetary Fund, 2024). Để phát triển tín dụng đối với doanh nghiệp tư nhân tại Việt Nam nhóm tác giả đề xuất một số khuyến nghị sau:

Thứ nhất, ngân hàng thương mại xây dựng sản phẩm tín dụng đặc thù phù hợp với doanh nghiệp tư nhân:

Các ngân hàng nên thiết kế các sản phẩm tài chính chuyên biệt như khoản vay tín chấp dựa trên dòng tiền kinh doanh, khoản vay theo hợp đồng đầu ra hoặc khoản vay dựa trên tài sản hình thành từ vốn vay. Ngoài ra, cần mở rộng mô hình đánh giá tín dụng dựa trên dữ liệu giao dịch thực tế của doanh nghiệp thay vì chỉ tập trung vào tài sản đảm bảo.

Hỗ trợ từ quỹ bảo lãnh tín dụng và phát triển sản phẩm tín dụng chuyên biệt theo ngành nghề là những hướng đi cần thiết để nâng cao hiệu quả triển khai các chương trình tín dụng và phát huy tiềm năng phát triển của khu vực doanh nghiệp tư nhân trong dài hạn

Thứ hai, cải tiến quy trình tín dụng đối với doanh nghiệp tư nhân: Một trong những giải pháp then chốt nhằm nâng cao hiệu quả cấp tín dụng cho khu vực doanh nghiệp tư nhân là cải tiến quy trình thẩm định và xét duyệt tín dụng theo hướng hiện đại và linh hoạt hơn. Việc áp dụng mô hình thẩm định tín dụng dựa trên rủi ro (risk-based credit appraisal) cho phép các tổ chức tín dụng không chỉ đánh giá doanh nghiệp dựa trên tài sản bảo đảm, mà còn xem xét toàn diện các yếu tố như dòng tiền, năng lực quản trị, lịch sử tín dụng và triển vọng ngành. Đồng thời, việc tích hợp đánh giá tín nhiệm doanh nghiệp thông qua các bộ tiêu chí linh hoạt, có thể tùy chỉnh theo đặc điểm quy mô và ngành nghề,

sẽ giúp phân loại khách hàng một cách hiệu quả hơn. Bên cạnh đó, yêu cầu cải tiến quy trình cấp tín dụng còn bao gồm việc loại bỏ những giấy tờ hành chính không cần thiết, thay thế bằng dữ liệu điện tử hoặc tích hợp dữ liệu từ các cơ quan thuế, bảo hiểm và cơ sở dữ liệu quốc gia. Cuối cùng, tự động hóa các bước đánh giá sơ bộ và xét duyệt khoản vay thông qua công nghệ số không chỉ giúp rút ngắn thời gian giải ngân mà còn tăng độ minh bạch và giảm thiểu rủi ro sai sót do yếu tố con người. Đây là hướng đi phù hợp với xu thế chuyển đổi số trong ngành ngân hàng.

Thứ ba, nâng cao năng lực cạnh tranh của doanh nghiệp tư nhân: Khu vực kinh tế tư nhân đã có sự phát triển mạnh mẽ, nhưng các doanh nghiệp vẫn đối mặt với nhiều khó khăn. Phần lớn các doanh nghiệp có quy mô nhỏ và vừa, hạn chế về tiềm lực tài chính và khả năng cạnh tranh. Đây cũng là một trong những nguyên nhân khiến khả năng tiếp cận vốn của các doanh nghiệp tư nhân vẫn còn gặp nhiều khó khăn. doanh nghiệp tiếp cận công nghệ mới, đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số mở rộng quy mô sản xuất và cải thiện vị thế cạnh tranh cả trong nước và quốc tế... các doanh nghiệp cần đầu tư vào công nghệ và tạo thành chuỗi liên kết giữa các doanh nghiệp để sát cánh cùng phát triển. Những giải pháp này đang trở thành chất xúc tác quan trọng thúc đẩy sự phát triển mạnh mẽ của khu vực kinh tế tư nhân, tạo ra những giá trị bền vững cho nền kinh tế.

5. Kết luận: Giai đoạn 2020-2025 chứng kiến nỗ lực đáng kể trong việc mở rộng tín dụng đối với khu vực doanh nghiệp tư nhân tại Việt Nam. Mặc dù Việt Nam đang từng bước mở rộng quy mô tín dụng và tăng tính linh hoạt trong điều hành chính sách, việc thiết lập một hệ sinh thái tín dụng bền vững cho khu vực tư nhân đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và vừa và doanh nghiệp siêu nhỏ vẫn đòi hỏi sự hỗ trợ phối hợp từ cả chính sách nhà nước, cải cách thể chế tài chính, và đổi mới sản phẩm tín dụng phù hợp với đặc thù ngành nghề. Việc học hỏi từ các mô hình thành công trên thế giới là hướng đi cần thiết để Việt Nam có thể xây dựng một nền tảng tín dụng công bằng, hiệu quả và thích ứng với biến động kinh tế toàn cầu. Chuyển dịch từ mô hình tín dụng truyền thống sang mô hình đánh giá tín dụng dựa trên dữ liệu lớn và tài chính số cũng là xu hướng đáng chú ý trong giai đoạn tiếp theo.

Tài liệu tham khảo:

- International Monetary Fund African Dept. (2024). Strengthening Bank Credit to the Private Sector While Limiting Risks to Financial Sector Stability. International Monetary Fund, 2024(300), 103. <https://doi.org/10.5089/9798400291227.002>
- Jianu, I. (2020). The impact of private sector credit on income inequalities in European Union (15 member states). Theoretical and Applied Economics, 24(2), 61-74. <https://doi.org/10.48550/arXiv.2007.11408>
- Ngô Tuấn Anh. (2024). Giải pháp phát triển doanh nghiệp tư nhân. Tạp chí Tài chính, 2/2024(1+2). <https://tapchitaichinh.vn/giai-phap-phat-trien-doanh-nghiep-tu-nhan.html>
- Nguyễn Bích Lâm. (2025, March 27). Loại bỏ tư tưởng “trọng công hơn tư” và sự “độc quyền” của doanh nghiệp nhà nước trong một số lĩnh vực. cafe.f. Retrieved April 23, 2025 from <https://cafe.f.vn/doi-moi-tu-duy-thuc-kinh-te-tu-nhan-doanh-nghiep-dan-toc-phat-trien-188250327093816388.chn>
- Thảo Nguyễn. (2025, March 21). Mở thêm “cửa” tiếp cận tín dụng cho doanh nghiệp tư nhân. Kinh tế Đô thị. Retrieved April 23, 2025 from <https://kinhtedothi.vn/mo-them-cua-tiep-can-tin-dung-cho-doanh-nghiep-tu-nhan.html>